

Artfynd från Dömestorpskullarna mars-november 2020

Version: 2020-12-22

Kantarellvaxskivling *Hygrocybe cantharellus* och papegojvaxskivling *H. psitticina*

Knut Eriksson

Under 2020 har naturen söder om Dömestorp undersökts inom det område där Svevia vill anlägga en bergtäkt (på Dömestorp 2:3). Fynd av växter, djur och svampar rapporteras vartefter på Artportalen (www.artportalen.se), inom det nyskapade området *Dömestorpskullarna*. Det täcker det ursprungliga bergtäktsplaneområdet (mars 2020), vilket sträcker sig en bit norr om det nuvarande planerade täktområdet. Förteckningen tar upp intressanta fynd enligt nedanstående förklaring. Alla foton är tagna inom området under 2020. För många arter anges inom vilka delområden som fynden gjorts. För fler fynd och närmare fyndangivelser, se lokalen Dömestorpskullarna på Artportalen.

Flera fynd gäller **rödlistade arter**. 2020 års aktualiserade rödlista från Artdatabanken har använts (SLU Artdatabanken, 2020). De rödlistade arter som påträffats tillhör följande kategorier:

EN =Starkt hotad (Art som löper mycket stor risk att dö ut i landet inom en nära framtid). Totalt 3 arter.

VU =Sårbar (Art som löper stor risk att dö ut i landet i ett medellångt tidsperspektiv). Totalt 3 arter.

NT =Nära hotad (Art med lägre risk att dö ut i landet i ett medellångt tidsperspektiv). Totalt 15 arter.

Vidare är fynd av **signalarter** medtagna (16 arter). Signalarter är naturvärdesindikatorer som inte är rödlistade. Det är arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Definition och klassning är reviderade hösten 2020 (Nitare, 2020).

3 rödlistade arter samt minst 14 signalarter av **Hagmarkssvampar** (=ängssvampar) är funna i området. De indikerar ogödslade ängs- och hagmarker (Bergelin & Persson, 2012).

Kärlväxter som indikerar ogödslad ängs- och hagmark (så kallade **TUVA-arter**) är funna med 12 arter. TUVA-arterna är framtagna för den nationella ängs- och betesmarksinventeringen (Eneland, 2017,). Listan är uppdaterad 2017 och används inom databasen TUVA.

Ytterligare en del arter av svampar, däggdjur, groddjur, fåglar och kärlväxter som också bedöms intressanta, har tillfogats. För fåglar har även observationer gjorda från kringliggande vägar (NV, N och O om området) medtagits, och anges separat i förteckningen.

Fynden har gjorts under endast åtta fältbesök: 24/3 (kort), 6/4, 27/9, 15/10, 8/11, 12/11, 14/11 och 19/11. Avsaknad av besök under maj-augusti har inneburit att bl.a. häckande fåglar knappt blivit noterade. Detsamma gäller insekter. Även blomväxter har blivit dåligt undersökta. Alla besöken är gjorda av biologen Knut Eriksson, bosatt ca 1 km väster om området. Närboende och naturvårdsintresserade personer har deltagit i besöken. Arter från andra inventeringar, eller andra tidigare funna arter, är inte medtagna i förteckningen.

Artfynd

Svampar: sidan 6-18

Lavar: sidan 18

Insekter: sidan 19

Däggdjur: sidan 19

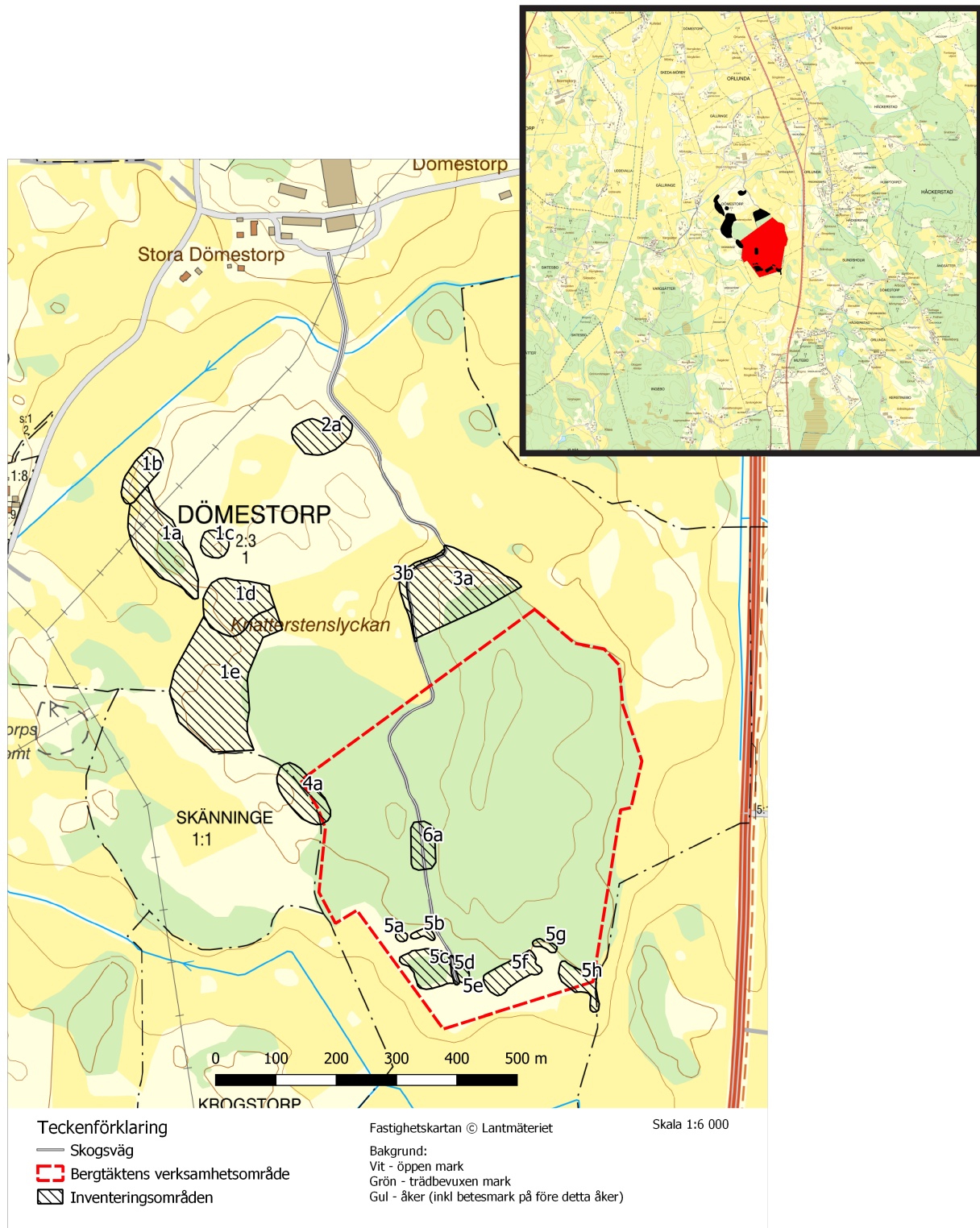
Groddjur: sidan 19

Fåglar: sidan 20-22

Kärlväxter: sidan 22-28

Karta över undersökta delområden inom Dömostorpskullarna

Denna och övriga kartor är framtagna av Johan Nilsson.

Delområden för artfynd inom Dömostorpskullarna

1. Betesmark i NV
 - 1a. Trädklädd bergknalle i V
 - 1b. NV-sluttning längst i NV
 - 1c. Öppen blockrik mark på kulle NV Knatterstenslyckan
 - 1d. Blockrik mark V om Knatterstenslyckan
 - 1e. Naturbete SV Knatterstenslyckan
2. Betesmark S om tallkulle i N. (På kartan: 2a)
3. Betesmark O om Knatterstenslyckan
 - 3a. Hage öster om Knatterstenslyckan
 - 3b. Före detta betesmark i smalt stråk mellan Knatterstenslyckan och markväg
4. Betesmark i V. (På kartan: 4a)
5. Betesmark i söder
 - 5a. Damm
 - 5b. Öppen naturbetesmark nära skogskant
 - 5c. Berghöjd med äldre tallar
 - 5d. Sydligaste delen av markvägen
 - 5e. Mindre dunge med äldre tallar
 - 5f. Blockrik naturbetesmark i söder
 - 5g. Fuktig kant mellan bete och skog
 - 5h. Naturbetesmark längst i SO inkl. gammalt stengärde
6. Vattenmiljö längs markvägen genom skogen. (På kartan: 6a)

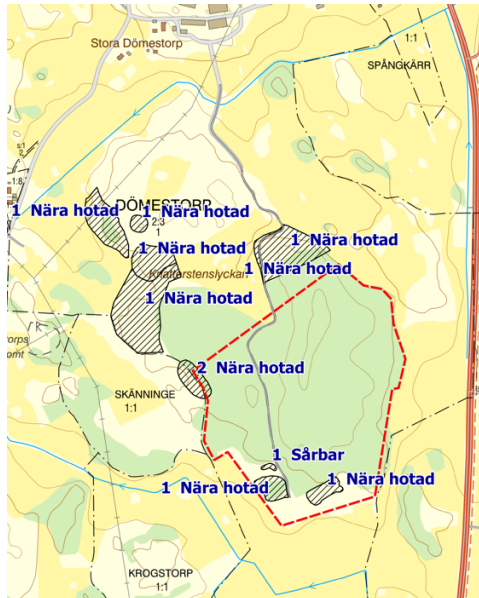
Jämförelser med Callunas inventering

(Andersson, 2019)

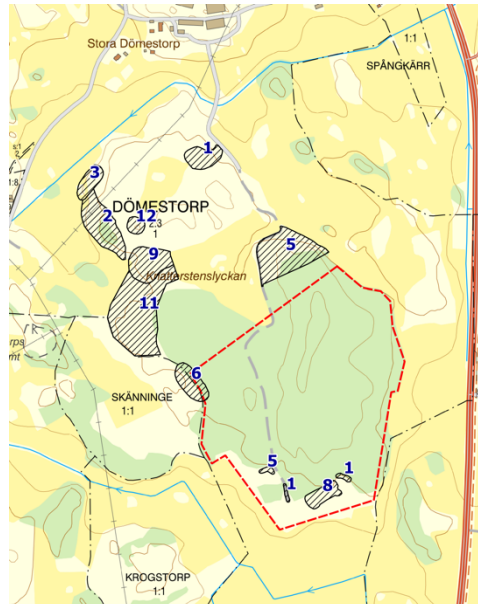
- Delområde 1 och 2 ligger inom Callunas naturvärdesobjekt nr 1.
- Delområde 3 täcker hela Callunas naturvärdesobjekt nr 2.
- Delområde 4 ej särskilt i Callunas inventering.
- Delområde 5a medtaget som punktobjekt i Callunas inventering.
- Delområde 5b ej särskilt i Callunas inventering.
- Delområde 5c identiskt med Callunas naturvärdesobjekt nr 4.
- Delområde 5d ej särskilt i Callunas inventering.
- Delområde 5e identiskt med Callunas naturvärdesobjekt nr 5.
- Delområde 5f innefattar hela Callunas naturvärdesobjekt nr 6.
- Delområde 5g och 5h ej särskilda i Callunas inventering.

Kartor över värdefulla arter

Kartorna visar antal funna arter per delområde, för rödlistade arter, signalarter, hagmarkssvampar respektive TUV A-arter. För fåglar har bara två klassade arter (rödlistade) kunnat föras till något delområde, varför fynd av rödlistade fåglar bättre framgår i artförteckningen.

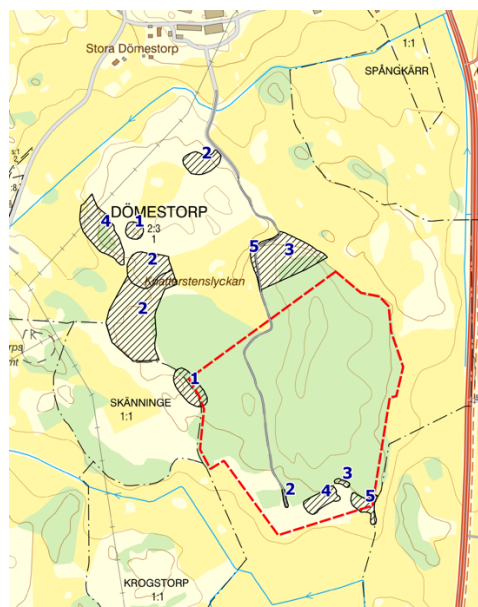
Rödlistade arter, antal och klassning per delområde (Endast 2 fågelarter som är knutna till delområden är medtagna här).

Signalarter, antal per delområde.

Hagmarkssvampar, antal arter per delområde. Blå siffra=hagvaxskivlingar
Röd siffra=övriga hagmarkssvampar

TUV A-arter, dvs kärlväxter som är indikatorer på ogödslad ängs- och betesmark. Antal arter per delområde.

Svampar

Från slutet av september till mitten av november har fynd av främst hagmarkssvampar gjorts, inom grupperna hagvaxskivlingar, hagmarksfingersvampar och jordtungor. Släktet *Hygrocybe*, på svenska hagvaxskivlingar (10 funna arter), är goda indikatorer på ogödslade ängs- och hagmarker. De indikerar långvarig hävd under ogödslade förhållanden, liksom grupperna hagmarksfingersvampar och jordtungor (minst 7 funna arter).

Hagmarkssvampar

Slemjordtunga *Geoglossum glutinosum* (= *Glutinoglossum glutinosum*). Signalart 19/11: 12 ex på hotspot för hagmarkssvampar i södra hagmarken, delområde 5f.

Obestämd jordtunga *Geoglossum* sp. (Signalart eller rödlistad -ej medräknad i totalartantal). 14/11: 4 ex på hotspot för hagmarkssvampar i NV, delområde 1c.

Aprikosfingersvamp *Clavulinopsis luteoalba*. Signalart
Vanlig. Sedd i NV, V och S inom delområde 1c, 1d, 1e, 4, 5b, 5f.

Ängsfingersvamp *Clavulinopsis corniculata*. Signalart
Sparsam i hagmarker i väster, delområde 1e, 4.

Hagfingersvamp *Clavulinopsis helvola*. Signalart
Ganska vanlig. Sedd i NV, V och S inom delområde 1b, 1c, 1d, 5b.

Maskfingersvamp *Clavaria fragilis*. Signalart

14/11: Enstaka exemplar på hotspot för hagmarkssvampar i NV, delområde 1c.

Vridfingersvamp *Clavaria amoenoides*. Rödlistad art: VU

19/11: 10 exemplar i sydväst, delområde 5b.

Rökfingersvamp *Clavaria fumosa*. Rödlistad art: NT

19/11: 7 grupper på hotspot för hagmarkssvampar i södra hagmarken, delområde 5f.

Obestämd hagmarksfingersvamp (signalart eller rödlistad -ej medräknad i artantal)

19/11: 1 exemplar på hotspot för hagmarkssvampar i södra hagmarken, delområde 5f.

Skulle kunna vara ett äldre exemplar av ängsfingersvamp.

Ängsvaxskivling *Hygrocybe pratensis* (= *Cuphophyllis pratensis*). Signalart
Flertal. Spridd. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 3a, 4.

Vit vaxskivling *Hygrocybe virginea* (= *Cuphophyllis virginea*). Skulle även kunna innehålla fynd
av de två närliggande arterna lädervaxskivling och ögonvaxskivling. Signalart
Flertal. Spridd. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 2, 5f.

Scharlakansvaxskivling *Hygrocybe punicea*. Rödlistad art: NT
Sparsam. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 4.

Blodvaxskivling *Hygrocybe coccinea*. Signalart
Vanlig. Spridd i alla vädertreck. Hittad i delområde 1b, 1c, 1d, 1e, 3a, 4, 5b, 5f.

Toppvaxskivling *Hygrocybe conica*. Signalart
Enstaka. Hittad i delområde 1c, 1e.

Kantarellvaxskivling *Hygrocybe cantharellus*. Signalart
Flertal. Spridd. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 4, 5b, 5f.

Gul vaxskivling *Hygrocybe chlorophana*. Signalart
Vanlig. Spridd. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 3a, 5f, 5g.

Papegojvaxskivling *Hygrocybe psitticina* (= *Gliophorus psitticina*). Signalart
Flertal. Spridd. Hittad i delområde 1a, 1c, 1d, 1e, 3a, 4, 5f.

Broskvaxskivling *Hygrocybe laeta* (= *Gliophorus laeta*). Signalart
Sparsam. Spridd. Hittad i delområde 1a, 1b, 1c, 1e.

Spröd vaxskivling *Hygrocybe ceracea*. Signalart
Vanlig. Spridd. Hittad i delområde 1c, 1d, 1e, 5b, 5f.

Andra intressanta svampar

Kantarellmussling *Plicatura crispa*. (Tidigare signalart - fram till år 2020)

Dunge i NV, delområde 1a. På död björkgren.

Stinkmussling *Phyllotopsis nidulans*

19/11: 3 exemplar på låga av tall i SV., delområde 5c.

Doftfränskivling *Hebeloma sacchariolens* (före detta namn: Sötdoftande fränskivling)
19/11: 1 exemplar inom delområde 5f.

Lavar

Sotlav *Acolium inquinans*. Signalart.

Hagmark i öster, delområde 3a. På grov björk (se foto). Enstaka.

Skalbaggar

Reliktbock *Nothorhina muricata*. Rödlistad art: NT

Hagmark i öster, delområde 3a. Flyghål på grov, levande tall.

Även flyghål på grov, levande tall i SV, delområde 5c.

Liknande flyghål finns även i närbelägna döda tallar inom 5c, men där har inte arttillhörighet fastslagits, även om det är troligt att reliktböck är inblandad.

Däggdjur

Dovhjort

En hjort (=handjur) sedd vid Knatterstenslyckan 14/11 -20.

Groddjur

Mindre vattensalamander

10 ex sedda 6/4 i djupa vattenfyllda körspår längs markvägen genom skogen i områdets södra del, delområde 6. Fyndet tyder på att arten reproducerar sig i området, och att denna plats används för parning och äggläggning.

Fåglar sedda inom området

Duvhök. Rödlistad art: NT

1 ex 15/10

Spillkråka. Rödlistad art: NT

Observerad upprepade gånger vår och höst, främst från det stora skogsområdets norra del.
6/4: Ett bohål (från tidigare år) hittat i dunge i nordväst, delområde 1a. 15/10 Trummande.

Gröngöling

Flertal observationer

Ängspiplärka

6/4 ca 10 ex.

Stare. Rödlistad art: VU

14/11 ca 100 ex.

Rödvingetrast. Rödlistad art: NT

Björktrast. Rödlistad art: NT

Dubbeltrast

Entita. Rödlistad art: NT

Tofsmes

Stjärtmes

Gulspurv. Rödlistad art: NT

6/4: Revirhävdande i västkanten av skogen, delområde 4.

Grönfink. Rödlistad art: EN

Fåglar sedda strax utanför området

Sedda från vägen mellan Vargsätter, Eklunden förbi Dömostorps gård och ut till riksväg 23/34, samt från väg 23/34 öster om Dömostorpskullarna, under januari-november 2020.

Fjällvråk. Rödlistad art: NT

Regelbunden januari-mars

Glada

Flertal fynd vår-höst. Max 4 ex samtidigt.

Ängshök. Rödlistad art: EN

1 hona sedd vid tre tillfällen under försommaren, alla strax norr om Stora Dömostorp.

Tornfalk

Regelbunden under hela året. Hane och hona sedda regelbundet under sommaren. Bör tyda på häckning i närheten.

Ormvråk

Regelbunden hela perioden.

Tofsvipa. Rödlistad art: VU

Sedd vid några tillfällen under våren just norr om området.

Fiskmås. Rödlistad art: NT

Vanlig under sommarhalvåret. Födosöker mycket regelbundet också inom området, och ses oftast i en större sammanhållen flock om ca 20 individer.

Skrattmås. Rödlistad art: NT

Sedd då och då i fiskmåsflockar.

Skogsduva

1 ex flygande från Dömostorpskullarna mot riksvägen.

Tornseglare. Rödlistad art: EN

Ladusvala

Ofta sedd.

Ängsplärka

Sjungande norr om området. Flera tillfällen.

Sånglärka

Sjungande från fält både norr om och öster om området.

Stare. Rödlistad art: VU

Sedd regelbundet under vår och försommar, dvs under häckningstiden, just norr om området mellan Stora Dömostorp och Vargsätter, Lärkan.

Kråka Rödlistad art: NT

Regelbunden under hela året.

Stenskvätta

Häckande just norr om området mellan Stora Dömostorp och Vargsätter, Lärkan.

Buskskvätta. Rödlistad art: NT

Ofta sedd precis norr om området. Sjungande och många observationer av flera ex. indikerar häckning.

Rödvingetrast. Rödlistad art: NT

Björktrast. Rödlistad art: NT

Dubbeltrast

Gulsparv. Rödlistad art: NT
Ofta sedd.

Grönfink. Rödlistad art: EN

Kärlväxter

Samtliga funna arter återfinns i naturbetesmarker. Det rör sig dels om typiska arter för naturbetesmarker och dels om indikatorarter för ogödslad ängs- och hagmark. De sistnämnda har använts vid den nationella ängs- och betesmarksinventeringen, TUVÅ, från och med 2017.

Nattviol/grönvit nattviol. Signalart samt TUVÅ-art (Gäller oavsett art)
1 ex södra hagmarken 27/9 och 19/11, delområde 5d.

Knippfryle. Vanlig.

Slankstarr. Södra hagmarken ca 50 ex. Hittad i delområde 5g.

Harstarr. Hittad i delområde 5d.

Rödsvingel. Vanlig.

Fårsvingel. Vanlig.

Rödven. Vanlig.

Darrgräs. TUVA-art

Södra hagmarken 8 ex. Hittad i delområde 5g.

Ängshavre. TUVA-art

Sparsam. Spridd. Hittad i delområde 1e, 3b, 5f, 5h.

Foto på ängshavre tillsammans med skogsklöver (ner till vänster och spridd), stor blåklocka och bockrot (mitten) samt buskviol (ner till höger). Från delområde 5h.

Kruståtel. Vanlig.

Sydvårbrodd

Ganska vanlig. Spridd. Hittad i delområde 2, 3a, 3b, 5d, 5h

Knölsmörblomma.

Ganska vanlig. Spridd. Hittad i delområde 1a, 1c, 1d, 1e, 2, 5f, 5h.

Mandelblomma
Ganska vanlig. Spridd.

Gul fetknopp. TUVÅ-art
Vanlig. Spridd.

Gökärt. Ganska vanlig. Spridd.

Skogsklöver
Hittad i delområde 2, 3b, 5h.

Rödsklöver

Käringtand

Brudbröd, TUVÅ-art
Hittad i delområde 3b.

Smultron. Vanlig.

Daggkåpa (obestämd)

Vildapel

Flera exemplar, bl.a. detta fina träd från delområde 3a, på fotot nedan.

Apel

Hittad strax söder om delområde 5c, där det tidigare legat ett hus (ses på ekonomiska kartan från 1940-talet). 1 stort träd med vackra äpplen, se foto nedan.

Buskviol

Hittad i delområde 5h.

Ängsviol

Hittad i delområde 2.

Skogsviol

Sparsam. Spridd.

Fyrkantig johannesört

Ängssyra. Vanlig.

Grässtjärnblomma. Vanlig.

Tjärblomster

Gullviva. TUVÅ-art

Sparsam. Spridd. Hittad i delområde 1a, 5g, 5h.

Vitmåra
Vanlig.

Gulmåra. TUVA-art
Vanlig. Hittad i delområde 2, 3a, 3b, 5f, 5h.

Teveronika
Vanlig.

Ärenpris
Ganska vanlig. Spridd.

Svartkämpar
Vanlig.

Blåsuga. TUVA-art
Sparsam. Hittad i delområde 3a, 4, 5d, 5f.

Liten blåklocka
Vanlig.

Stor blåklocka. TUVA-art
Ganska vanlig. Spridd. Hittad i delområde 1a, 3a, 5h.

Gullris

Hittad i delområde 3b.

Ängsskära. Rödlistad art: NT samt TUV A-art

711 stänglar räknade 15/10 invid markvägen vid östra betesmarken i delområde 3b. Fotona nedan visar arten i översikt mot Knatterstenslyckan samt i närbild (i vänsterkant) tillsammans med rödklint.

Rödklint

Hittad i delområde 3b samt mellan delområde 2 och 3. Ses i högra fotot ovan (i högerkant).

Sandmaskrosor *Taraxacum* sektion *Erythrosperma*

Hittad i delområde 1d, 2, 5a, 5f.

Gråfibbla

Vanlig.

Ängsvädd. TUVA-art
Hittad i delområde 1a, 1d, 5g.

Åkervädd
Hittad i delområde 5h.

Bockrot. TUVA-art
Ganska vanlig. Spridd. Hittad i delområde 1a, 1c, 1d, 1e, 2, 3b, 5f, 5h.

På fotot syns bockrot ihop med gråfibbla och knippfryle.

Källförteckning

Andersson, H. (2019). *Naturvärdesinventering. Dölestorp (Linköpings kommun). Underlag för ansökan om täktverksamhet, 2019*. Calluna AB.

Bergelin, K. & Persson, K. (2012). *Ängssvampar. En fältguide till SMF:s svampväkteri "Vaxvakt"*. Sveriges mykologiska förening.

Eneland, A. (2017). *Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016*. Jordbruksverket. Rapport 2017:9. Innehåller: Signalartslista från och med 2017.

Nitare, J. (2020). *Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*. Skogsstyrelsen.

SLU Artdatabanken (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.